

POMOC PAŃSTWA – CZECHY**Pomoc państwa SA.51501 (2019/NN) (ex-2018/N) – Pomoc na składki ubezpieczeniowe dla dużych przedsiębiorstw****Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**

(2021/C 60/04)

Pismem z dnia 12 stycznia 2021 r., zamieszczonym w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Czechy o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczącego wyżej wspomnianego programu pomocy.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi w terminie jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i towarzyszącego mu pisma na następujący adres lub numer faksu:

European Commission,
Directorate-General Competition
State Aid Greffe
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Faks: + 32 22961242
E-mail: Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Otrzymane uwagi zostaną przekazane władzom Czech. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio uzasadnionym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

TEKST STRESZCZENIA**Procedura**

W dniu 29 czerwca 2018 r. władze czeskie zgłosiły program pomocy SA.51501 (2018/N) za pośrednictwem internetowej aplikacji „Interaktywne zgłoszenia dotyczące pomocy państwa” (SANI). Komisja skierowała do władz czeskich wezwania do udzielenia informacji w dniach 24 sierpnia 2018 r., 8 października 2018 r., 17 grudnia 2018 r., 6 marca 2019 r., 28 maja 2019 r. i 8 stycznia 2020 r. Władze czeskie dostarczyły dodatkowe informacje w pismach z dnia 18 września 2018 r., 18 stycznia 2019 r., 23 kwietnia 2019 r., 23 września 2019 r. i 10 lutego 2020 r. Pismem z dnia 6 marca 2019 r. Komisja poinformowała władze czeskie o swojej decyzji o przeniesieniu zgłoszenia do rejestru niezgłoszonych środków pomocy, ponieważ pomoc została przyznana przed zgłoszeniem programu pomocy Komisji.

Opis

W ramach zgłoszonego programu pomocy pomoc powinna polegać na częściowej opłacie składek ubezpieczeniowych na pokrycie szkód w uprawach i zwierzętach gospodarskich, spowodowanych klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, szkodnikami roślin lub chorobami zwierząt. Pomoc powinna być przyznawana przez fundusz wsparcia i gwarancji dla rolnictwa i leśnictwa [*Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.*]. Beneficjentami powinny być duże przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie produkcji podstawowych produktów rolnych. Wnioskodawcy ubiegający się o pomoc powinni zawrzeć umowę ubezpieczeniową z ubezpieczycielem, który zawarł umowę o współpracy z organem przyznającym pomoc. Wniosek o przyznanie pomocy należy złożyć przed wypłatą ubezpieczenia. Wnioskodawcy będą musieli opisać we wniosku sytuację w przypadku braku pomocy (scenariusz alternatywny), która zostanie zweryfikowana przez organ przyznający pomoc w celu potwierdzenia, że pomoc wywołuje wymagany efekt zachęty.

Jeszcze przed zgłoszeniem programu pomocy SA.51501 (2018/N) pomoc polegająca na częściowej opłacie składek ubezpieczeniowych na pokrycie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, szkodnikami roślin lub chorobami zwierząt w odniesieniu do upraw i zwierząt gospodarskich została przyznana dużym przedsiębiorstwom, uznanym w momencie przyznania pomocy przez organ przyznający pomoc za MŚP.

Ocena

Ponieważ pomoc została wdrożona przed jej zgłoszeniem, Komisja dochodzi do wstępnego wniosku, że Czechy nie wywiązały się ze spoczywającego na nich na mocy art. 108 ust. 3 TFUE obowiązku poinformowania Komisji w czasie umożliwiającym jej przedstawienie uwag o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Środek traktuje się zatem jako pomoc niezgodną z prawem.

Na obecnym etapie Komisja ma wątpliwości co do zgodności tego programu pomocy z rynkiem wewnętrznym, a w szczególności z wytycznymi Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020. Ponieważ nie wnioskuje się o scenariusz alternatywny w odniesieniu do pomocy przyznanej MŚP, pojawiają się wątpliwości co do tego, czy beneficjenci, którzy byli w rzeczywistości dużymi przedsiębiorstwami, przedstawili scenariusz alternatywny, a tym samym czy występuje efekt zachęty. Ponadto w ramach zgłoszonego programu pomocy beneficjenci nie są zobowiązani do składania wniosków o przyznanie pomocy przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Na tej podstawie Komisja zakłada, że działalność objęta pomocą mogłaby rozpocząć się przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy, co zwiększa wątpliwości co do efektu zachęty.

Zgodnie z art. 16 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁽¹⁾ wszelka niezgodna z prawem pomoc może podlegać odzyskaniu od beneficjenta.

⁽¹⁾ Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9.

TEKST PISMA**1. POSTUP**

- 1) Dne 29. června 2018 oznámily české orgány prostřednictvím internetové aplikace SANI režim podpory SA.51501 (2018/N).
- 2) Komise zaslala českým orgánům žádosti o informace dne 24. srpna 2018, 8. října 2018, 17. prosince 2018, 6. března 2019, 28. května 2019 a 8. ledna 2020. České orgány poskytly doplňující informace v dopisech ze dne 18. září 2018, 18. ledna 2019, 23. dubna 2019, 23. září 2019 a 10. února 2020, zaevidovaných v den doručení.
- 3) Dopisem ze dne 6. března 2019 Komise české orgány informovala o svém rozhodnutí převést oznámení do registru neoznámených podpor, protože daná podpora byla poskytnuta před oznámením režimu podpory Komisi.

2. PODROBNÝ POPIS PODPORY**2.1. Cíl**

- 4) České orgány chtějí zpřístupnit pojistnou ochranu plodin a hospodářských zvířat širokému okruhu podniků za účelem dosažení vyššího zajištění podnikatelské činnosti a poskytnutí nástroje k řízení rizik proti nepředvídatelným škodám.

2.2. Právní základ

- 5) Právní základ tvoří tyto právní akty:
  - a) zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zejména § 2da odst. 2 písm. c) a odst. 3 písm. f) uvedeného zákona;
  - b) návrh Zásad pro poskytování finanční podpory pojištění pro velké podniky Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. (dále jen „zásady pro poskytování podpory“).

2.3. Rozpočet

- 6) Celkový rozpočet podpory, která má být poskytnuta, se odhaduje na 690 milionů CZK (přibližně 25,8 milionu EUR). Podpora je financována ze státního rozpočtu.
- 7) Podporu poskytuje Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. Jedná se o zvláštní vládní agenturu ve formě akciové společnosti, v níž je 100 % vlastníkem akcií stát. Fond jedná jako orgán poskytující podporu podle § 2da zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

2.4. Doba trvání

- 8) Do 31. prosince 2024.

2.5. Forma podpory

- 9) Podpora je vyplácena ve formě přímé dotace.

2.6. Příjemci

- 10) Velké podniky působící v oblasti zemědělské prvovýroby ⁽¹⁾.
- 11) Počet příjemců se odhaduje na více než 1 000.
- 12) České orgány potvrdily, že z poskytování podpory v rámci tohoto režimu jsou vyloučeny podniky v obtížích ve smyslu definice uvedené v bodě 35 odst. 15 Pokynů Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech na období 2014 až 2020 ⁽²⁾ (dále jen „pokyny“).

⁽¹⁾ Podpora malým a středním podnikům je poskytována v rámci režimu podpory SA.49594 (2017/XA), na něž se vztahuje bloková výjimka.

⁽²⁾ Úř. věst. C 204, 1.7.2014, s. 1. Ve znění oznámení zveřejněných v Úř. věst. C 390, 24.11.2015, s. 4; Úř. věst. C 139, 20.4.2018, s. 3, a Úř. věst. C 403, 9.11.2018, s. 10.

- 13) České orgány se rovněž zavázaly, že vyplácení podpory pozastaví, jestliže má příjemce stále ještě k dispozici dřívější protiprávní podporu, která byla rozhodnutím Komise prohlášena za neslučitelnou (ať v souvislosti s jednotlivou podporou, nebo režimem podpory), dokud tento příjemce celou částku protiprávní a neslučitelné podpory včetně příslušných úroků z vrácené podpory neuhradí nebo nepřevéde na vázaný účet.

2.7. Popis režimu podpory

- 14) Podpora v rámci tohoto režimu se poskytuje na platby pojistného kryjícího škody způsobené na plodinách a hospodářských zvířatech přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy a škůdci rostlin, resp. chorobami zvířat.
- 15) Podle vnitrostátního právního základu se „přírodními pohromami“ rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu. „Nepříznivými klimatickými jevy“ se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky, jako je mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a jiné nepříznivé klimatické podmínky. „Škůdci rostlin“ se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Podpora pojištění škod způsobených na plodinách

- 16) Podpora se poskytuje pěstitelům, kteří na své jméno uzavřeli smlouvu o pojištění plodin a uhradili pojistné ve výši nejméně 1 000 CZK (přibližně 37,4 EUR) za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky.
- 17) Intenzita podpory závisí na druhu plodin. Pohybuje se v rozmezí od 35 % do 65 % prokazatelně vynaložených nákladů na pojištění speciálních plodin za příslušný rok. U ostatních plodin se pohybuje v rozmezí od 10 % do 50 % prokazatelně vynaložených nákladů na pojištění za příslušný rok.
- 18) „Speciálními plodinami“ se rozumí zejména:
- a) trvalé kultury včetně školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý);
  - b) jahody;
  - c) brambory, cukrová řepa;
  - d) zelenina;
  - e) okrasné rostliny včetně školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny, mák setý;
  - f) přadné rostliny (len a konopí);
  - g) produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

Podpora pojištění škod způsobených na hospodářských zvířatech

- 19) Podpora se poskytuje chovatelům hospodářských zvířat, kteří na své jméno uzavřeli smlouvu o pojištění hospodářských zvířat a uhradili pojistné ve výši nejméně 1 000 CZK (přibližně 37,4 EUR) za příslušný rok.
- 20) Intenzita podpory se pohybuje v rozmezí 35 % až 65 % prokazatelně vynaložených nákladů na pojištění.

Další podmínky

- 21) České orgány se zaručily, že platby pojistného se omezují na náhrady nepřevyšující náklady na náhradu škod způsobených dotčenými událostmi (uvedenými ve (14)–(15) bodě odůvodnění) a že platby pojistného se vztahují pouze na současnou produkci a není k nim třeba uvádět druh ani množství produkce budoucí.
- 22) České orgány rovněž poskytly záruky v tom smyslu, že podpora není omezena na pojištění poskytované jedinou pojišťovnou nebo skupinou pojišťoven a že udělení podpory není podmíněno uzavřením pojistné smlouvy s pojišťovnou usazenou v České republice.

- 23) Žadatelé o podporu musí uzavřít pojistnou smlouvu s poskytovatelem pojištění, který má s orgánem poskytujícím podporu uzavřenu dohodu o spolupráci ⁽³⁾. O uzavření dohody o spolupráci s orgánem poskytujícím podporu může požádat kterýkoli poskytovatel pojištění.
- 24) Podle vnitrostátního právního základu, a jak potvrdily české orgány, musí být žádost o podporu podána před uhrazením pojistného.
- 25) Žádost o podporu musí obsahovat jméno žadatele a údaje o velikosti podniku, popis projektu nebo činnosti, včetně jejich umístění a dat zahájení a ukončení, výši podpory potřebnou k jejich provedení a způsobilé náklady.
- 26) Žadatelé musí v žádosti popsat i situaci bez podpory (hypotetický srovnávací scénář) a předložit důkazy, kterými hypotetický scénář popsaný v žádosti konkrétně doloží. Po obdržení žádosti orgán poskytující podporu provede kontrolu věrohodnosti uvedeného hypotetického srovnávacího scénáře a potvrdí, že podpora má požadovaný motivační účinek.
- 27) Podporu nelze kumulovat s podporou získanou z jiných místních, regionálních, státních nebo unijních režimů ani s podporou *ad hoc* na tytéž způsobilé náklady.
- 28) Maximální intenzitu a výši podpory vypočte nediskriminačním způsobem orgán poskytující podporu v okamžiku jejího udělení. Způsobilé náklady musí být doloženy jednoznačnými a aktuálními doklady. Pro účely výpočtu intenzity podpory a způsobilých nákladů se všechny použité číselné údaje uvádějí před srážkou daně nebo jiných poplatků.
- 29) Daň z přidané hodnoty není pro podporu způsobilá, s výjimkou případů, kdy je podle vnitrostátních právních předpisů neodečitatelná.
- 30) České orgány objasnily, že režim podpory nemá žádný dopad na životní prostředí, jelikož spočívá pouze v podpoře na platby pojistného.
- 31) České orgány potvrdily, že režim podpory je v souladu s cíli rozvoje venkova podle bodu 10 pokynů. V Programu rozvoje venkova České republiky na období 2014–2020 (dále jen „PRV České republiky“) se se stejným opatřením nepočítá, ale typ podpory do tohoto programu zapadá a je s ním v souladu.
- 32) Česká republika informovala Komisi, že v zájmu splnění požadavku transparentnosti budou režim podpory a jednotlivé podpory nad 60 000 EUR zveřejněny na těchto internetových stránkách: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home>.
- 33) České orgány se zavázaly přizpůsobit stávající režim podpory novým pravidlům, která vstoupí v platnost po roce 2020.

3. POSOUZENÍ PODPORY

3.1. Existence podpory – použití čl. 107 odst. 1 SFEU

- 34) V čl. 107 odst. 1 SFEU je stanoveno: „Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“
- 35) K tomu, aby se určité opatření považovalo za podporu ve smyslu uvedeného ustanovení, musí být proto kumulativně splněny tyto podmínky: i) opatření musí být přičitatelné státu a být financováno ze státních prostředků; ii) musí svého příjemce zvýhodňovat; iii) tato výhoda musí být selektivní a iv) opatření musí narušovat nebo může narušit hospodářskou soutěž a ovlivňovat obchod mezi členskými státy.
- 36) Dotčený režim lze přičíst státu, neboť je poskytován vládní agenturou ((7) bod odůvodnění) a jeho základ tvoří legislativní akty uvedené v (5) bodě odůvodnění. Je financován ze státních prostředků, jelikož je financován ze státního rozpočtu ((6) bod odůvodnění).
- 37) Režim své příjemce zvýhodňuje v podobě přímých grantů ((9) bod odůvodnění). Režim tak uvedené příjemce zprošťuje nákladů, které by za běžných tržních podmínek museli nést.

⁽³⁾ Seznam dotčených pojišťoven je k dispozici na adrese: <https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-pojisteni-2/podpora-pojisteni/spolupracujici-pojistovny/>.

- 38) Režim je selektivní, neboť jiné podniky, které se nacházejí ve srovnatelné skutkové a právní situaci, pokud jde o cíl sledovaný režimem, v odvětví zemědělství nebo v jiných odvětvích, nejsou pro podporu způsobilé, a stejnou výhodu tedy nezískají. Oznámený režim proto poskytuje pouze určitým podnikům ((10) bod odůvodnění) selektivní hospodářskou výhodu tím, že posiluje jejich konkurenční postavení na trhu. Podle judikatury Soudního dvora poukazuje samotná skutečnost, že konkurenceschopnost určitého podniku je ve srovnání se soutěžícími podniky posílena tím, že podnik získal výhodu, kterou by jinak při svém běžném podnikání nezískal, na možné narušení hospodářské soutěže⁽⁴⁾.
- 39) Podle judikatury Soudního dvora se má za to, že podpora podniku může ovlivnit obchod mezi členskými státy, pokud tento podnik působí na trhu otevřeném obchodu v rámci EU⁽⁵⁾. Příjemci podpory působí na trhu se zemědělskými produkty⁽⁶⁾, na němž se obchod v rámci EU uskutečňuje. Dotčené odvětví je na úrovni EU otevřeno hospodářské soutěži, a reaguje proto citlivě na každé opatření přijaté ve prospěch produkce v jednom či více členských státech. Tento režim proto může narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy.
- 40) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem jsou podmínky čl. 107 odst. 1 SFEU splněny. Lze tudíž vyvodit závěr, že oznámený režim představuje státní podporu ve smyslu uvedeného článku.
- 41) Komise rovněž ve vztahu k oběma opatřením poznamenává, že jejich právní základ, který k poskytnutí podpory nevyžaduje další prováděcí opatření ((5) bod odůvodnění), vymezuje příjemce obecným a abstraktním způsobem ((10)–(27) bod odůvodnění), a že podpora je tudíž poskytována na základě režimu ve smyslu bodu 35 odst. 4 pokynů.

3.2. Zákonnost podpory – použití čl. 108 odst. 3 SFEU

- 42) Režim podpory byl Komisi oznámen dne 29. června 2018. Byl ovšem zaveden již před tímto oznámením. Česká republika tudíž nesplnila svou povinnost podle čl. 108 odst. 3 SFEU. Tato podpora proto představuje novou podporu a z tohoto důvodu musí být považována za protiprávní ve smyslu čl. 1 písm. f) nařízení Rady (EU) 2015/1589⁽⁷⁾.

3.3. Slučitelnost podpory

- 43) Podporu lze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem, pouze pokud na ni lze vztáhnout jednu z výjimek stanovených v SFEU. V daných případech se použije výjimka stanovená v čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.

3.3.1. Použití čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU

- 44) Podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU může být za slučitelnou s vnitřním trhem považována podpora, která má usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem.
- 45) Aby bylo možné tuto výjimku uplatnit, musí podpora splňovat příslušná pravidla Unie v oblasti státní podpory.

3.3.2. Použití pokynů

- 46) Pokud jde o dotčený režim podpory, použijí se část I („Společné zásady pro posouzení slučitelnosti“) a kapitola 1.2.1.6 části II („Podpora na platby pojistného“) pokynů.
- 47) Podle kapitoly 3 části I pokynů se na podpory poskytnuté v souladu s čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU použijí tyto společné zásady pro posouzení slučitelnosti: podpora musí přispívat k dosažení společného cíle, musí být v souvislosti s ní prokázána potřeba státního zásahu, musí být vhodná a přiměřená, musí být prokázán její motivační účinek a potřeba a musí být v souvislosti s ní dodržena pravidla kumulace, zabráněno vzniku nepřípustných negativních účinků na hospodářskou soutěž a obchod a dodržena pravidla transparentnosti.

⁽⁴⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 17. září 1980 ve věci Philip Morris Holland BV v. Komise Evropských společenství, 730/79, ECLI:EU:C:1980:209.

⁽⁵⁾ Viz zejména rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1988 ve věci Francouzská republika v. Komise Evropských společenství, 102/87, ECLI:EU:C:1988:391.

⁽⁶⁾ Podle statistických údajů dosáhl v roce 2018 obchod se zemědělskými produkty České republiky se zeměmi EU 6 553,7 milionu EUR na straně vývozu a 8 198,6 milionu EUR na straně dovozu. Zdroj: Evropská komise, statistické přehledy v oblasti zemědělství, Česko – červen 2019. K dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/agri-statistical-factsheet-cz_en.pdf.

⁽⁷⁾ Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie, Úř. věst. L 248, 24.9.2015, s. 9.

- 48) V této fázi má Komise pochybnosti o slučitelnosti protiprávně udělené podpory a oznámeného režimu podpory s podmínkou motivačního účinku, a to z těchto důvodů:

Hypotetický scénář

- 49) Bod 72 pokynů stanoví, že příjemci, kteří jsou velkými podniky, musí v žádosti o podporu popsat situaci, jež by nastala v případě, že by podpora nebyla poskytnuta. Tato situace se označuje jako hypotetický srovnávací scénář nebo alternativní projekt nebo činnost. Hypotetický srovnávací scénář musí být podložen doklady a orgán poskytující podporu musí provést kontrolu jeho věrohodnosti a potvrdit jeho motivační účinek.
- 50) Přestože v rámci oznámeného režimu podpory budou velké podniky muset předkládat hypotetický srovnávací scénář (bod odůvodnění (26)), Komise pochybuje, zda byl v případě velkých podniků, které obdržely protiprávní podporu, dodržen požadavek bodu 72 pokynů.
- 51) Podle bodu 35 odst. 14 pokynů velké podniky nespĺňují kritéria stanovená v příloze I nařízení Komise (EU) č. 702/2014⁽⁸⁾. Podle bodu 35 odst. 13 pokynů splňují podmínky stanovené v příloze I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 mikropodniky a malé a střední podniky (MSP).
- 52) V této souvislosti Komise připomíná definici malých a středních podniků uvedenou v příloze I nařízení Komise (EU) č. 702/2014.
- 53) 40. bod odůvodnění nařízení Komise (EU) č. 702/2014 objasňuje, že definice malých a středních podniků použitá pro účely uvedeného nařízení je založena na definici v doporučení Komise 2003/361/ES⁽⁹⁾, a to za účelem odstranění rozdlílů, které by mohly vést k narušení hospodářské soutěže, a pro usnadnění koordinace mezi jednotlivými iniciativami Unie a vnitrostátními iniciativami, které se malých a středních podniků týkají, jakož i z důvodu transparentnosti správy a právní jistoty.
- 54) V čl. 2 odst. 1 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 se stanoví, že „[k]ategorie malých a středních podniků je složena z podniků, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR, nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR.
- 55) Podle čl. 3 odst. 1 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 jsou „nezávislémi podniky“ všechny podniky, které nejsou zařazeny mezi partnerské podniky ve smyslu odstavce 2 ani mezi propojené podniky ve smyslu odstavce 3 uvedeného článku.
- 56) Podle čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 platí, že v případech, kdy podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že počet jeho zaměstnanců za dané roční období překročil v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy uvedené v článku 2, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku či mikropodniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období.
- 57) V projednávaném případě informace o trhu získané z různých zdrojů ukazují, že podpora byla poskytnuta velkým podnikům, které orgán poskytující podporu v okamžiku poskytnutí podpory vyhodnotil jako malé a střední, a že toto hodnocení bylo provedeno čistě formálně, tj. výhradně kontrolou formálního splnění kritérií definice malého a středního podniku, jak je uvedeno výše, bez přihlédnutí k ekonomické realitě a výše uvedeným zásadám ustálené judikatury.

⁽⁸⁾ Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem, Úř. věst. L 193, 1.7.2014, s. 1.

⁽⁹⁾ Doporučení Komise ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků, Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36.

- 58) 39. bod odůvodnění nařízení Komise (EU) č. 702/2014 objasňuje základní důvod vynětí malých a středních podniků z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 SFEU: „Malé a střední podniky hrají rozhodující roli při vytváření pracovních příležitostí a obecně jsou faktorem sociální stability a motorem hospodářství. Jejich rozvoj však může být omezen selháním trhu, což vede k tomu, že malé a střední podniky trpí typickými nevýhodami. Malé a střední podniky mají často potíže při získávání kapitálu nebo půjček kvůli neochotě některých finančních trhů riskovat a kvůli omezenému zajištění, které jsou tyto podniky schopny nabídnout. Skutečnost, že mají omezené zdroje, může rovněž omezit jejich přístup k informacím, zejména o nových technologiích a potenciálních trzích. V zájmu usnadnění rozvoje hospodářské činnosti malých a středních podniků by toto nařízení proto mělo vyjmout některé kategorie podpory ve prospěch malých a středních podniků z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy.“
- 59) V četných rozsudcích soudů Unie zaznává, že těžit z výhod plynoucích z postavení malého a středního podniku by měly pouze podniky znevýhodněné způsobem, který je pro malé a střední podniky typický. Podle judikatury soudů Unie musí být definice malých a středních podniků vykládána striktně, neboť výhody, které jim postavení malého a středního podniku přiznává, nejčastěji představují (zejména v oblasti státních podpor) výjimky z obecných pravidel⁽¹⁰⁾. Je třeba vyloučit, aby jako malé a střední podniky byly kvalifikovány skupiny podniků, jejichž hospodářská síla může překračovat hospodářskou sílu skutečných malých a středních podniků, ačkoliv formálně splňují kritéria stanovená v definici malých a středních podniků⁽¹¹⁾. Dále je třeba zajistit, aby definice malých a středních podniků nebyla obcházena čistě formálními prostředky⁽¹²⁾. V souladu s touto judikaturou platí, že pokud dotčený podnik není znevýhodněn způsobem, který je pro malé a střední podnik typický, je Komise oprávněna ho za malý a střední podnik neuznat. Tato judikatura se řídí zásadou zachování užitečného účinku (*effet utile*) práva Unie.
- 60) V čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 je stanoven nástroj, který malým a středním podnikům umožňuje zachovat si své postavení i navzdory změnám, jež jsou považovány za dočasné a podléhají nestabilitě („jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období“). Poskytnout tento nástroj i podnikům, jejichž struktura se v důsledku změny vlastnictví po fúzi nebo akvizici ve skutečnosti trvale změnila a nadále je soustavně nutí překračovat prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy povolené pro malé a střední podniky, by bylo v rozporu se zásadou užitečného účinku. Plyne z toho, že pokud ekonomická realita ukáže, že daný podnik není skutečným malým a středním podnikem, přestože jeho situace není definicí malých a středních podniků v čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 konkrétně postižena, neměl by tento podnik po takovéto změně vlastnictví z postavení malého a středního podniku těžit.
- 61) V souladu s jednotným výkladem Komise a s odvoláním na zásadu užitečného účinku formulovanou v judikatuře soudů Unie v souvislosti s definicí malých a středních podniků ((59) bod odůvodnění) se proto čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení Komise (EU) č. 702/2014 nepoužije v případě podniků, které překračují příslušné prahy pro malé a střední podniky v důsledku změny struktury nebo vlastnictví po fúzi nebo akvizici. V takovém případě je relevantním okamžikem pro posouzení okamžik transakce (kdy se podnik stal trvalou součástí většího podniku), a nikoli okamžik účetní závěrky právního subjektu podávajícího žádost.
- 62) Jelikož s ohledem na výše uvedené skutečnosti nemuseli někteří příjemci v okamžiku poskytnutí podpory definici malého a středního podniku splňovat, má Komise pochybnosti o tom, zda tito příjemci předložili hypotetický srovnávací scénář.

⁽¹⁰⁾ Věc HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, bod 32.

⁽¹¹⁾ Viz zejména rozsudky v těchto věcech (důraz doplněn):

— NMI Technologietransfer, C-516/19, EU:C:2020:754, body 31–34 (ve věci týkající se výkladu definice malých a středních podniků podle obecného nařízení o blokových výjimkách, nařízení Komise (EU) č. 651/2014) („34. Cílem tohoto kritéria tak je, jak vyplývá z bodu 9 odůvodnění doporučení z roku 2003, z něhož, jak uvádí bod 30 odůvodnění nařízení č. 651/2014, vychází pojem ‚malé a střední podniky‘ definovaný v příloze I tohoto nařízení, lépe pochopit skutečné hospodářské postavení malých a středních podniků a vyloučit, aby byly jako malé a střední podniky kvalifikovány skupiny podniků, jejichž hospodářská moc překračuje moc skutečných malých a středních podniků, s cílem vyhradit výhody vyplývající pro kategorii malých a střední[ch] podniků z různých pravidel nebo opatření pouze těm podnikům, které je opravdu potřebují (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, bod 31).“)

— Itálie v. Komise, C-91/01, EU:C:2004:244, body 31 a 50–54 („51. Jak uvedl generální advokát v bodě 33 svého stanoviska, kritérium nezávislosti je tedy třeba vykládat ve světle tohoto cíle, takže na podnik, který je vlastněný z méně než 25 % velkým podnikem, a formálně tak splňuje výše uvedené kritérium, ale ve skutečnosti patří do velké skupiny podniků, však nelze nahlížet jako na podnik, který toto kritérium splňuje.“)

— HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, body 34 a 39 („34. Článek 3 odst. 3 čtvrtý pododstavec přílohy doporučení MSP je tedy třeba vykládat ve světle tohoto cíle, aby podniky, které formálně neudržují některý ze vztahů připomenutých v bodě 28 tohoto rozsudku, ale které přesto mohou být – vzhledem k úloze, již hraje fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, které jednají společně – považovány za jedinou hospodářskou entitu, musely být rovněž považovány za propojené podniky ve smyslu uvedeného ustanovení, pokud své činnosti nebo jejich část provozují na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích (obdobně viz výše uvedený rozsudek Itálie v. Komise, bod 51).“)

— Pollmeier v. Komise, T-137/02, EU:T:2004:304, body 61–62 („62. Tudiž je třeba vykládat čl. 1 odst. 3 a 4 přílohy doporučení 96/280 ve světle tohoto cíle, takže údaje o podniku, i když je vlastněn jiným podnikem méně než z 25 %, musejí být zohledněny při výpočtu prahů uvedených v odstavci 1 stejného článku, pokud tyto podniky, ačkoliv jsou formálně odlišné, tvoří ekonomickou jednotku (viz v tomto smyslu rozsudek Itálie v. Komise, výše uvedený, bod 51).“)

⁽¹²⁾ Itálie v. Komise, C-91/01, EU:C:2004:244, bod 50; HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, bod 33.

Doba podání žádosti

- 63) Podle bodu 66 pokynů lze podporu považovat za slučitelnou s vnitřním trhem pouze tehdy, jestliže mění chování podniku takovým způsobem, že podnik zahájí další činnost, kterou by bez poskytnutí podpory nevykonával nebo by ji vykonával pouze omezeným nebo jiným způsobem.
- 64) V souladu s bodem 70 pokynů se Komise domnívá, že podpora nemá pro příjemce motivační účinek v případech, kdy byly příslušné činnosti zahájeny již před podáním žádosti příjemce o podporu u vnitrostátních orgánů.
- 65) Podle bodu 35 odst. 25 pokynů se „zahájením prací na projektu nebo zahájením činnosti“ rozumí buď zahájení činnosti, nebo stavebních prací v rámci investice, nebo první právně vymahatelný závazek objednat zařízení nebo služby či jiný závazek, v jehož důsledku se projekt nebo činnost stává nezvratnou, podle toho, která událost nastane dříve.
- 66) Komise má pochybnosti o tom, zda budou u oznámeného režimu podpory žádosti všech příjemců podány ještě před zahájením prací. Podle pravidel oznámeného režimu podpory musí být žádost o podporu předložena před platbou pojistného, jak je vysvětleno v bodě odůvodnění (24) výše. Z bodu 70 ve spojení s definicí v bodě 35 odst. 25 pokynů však vyplývá, že za zahájení prací musí být považován první právně vymahatelný závazek, v daném případě pak uzavření pojistné smlouvy. Žádosti tedy musí být předloženy nejen před uhrazením pojistného, ale také před uzavřením pojistné smlouvy. V této fázi se proto oznámený vnitrostátní právní základ (bod odůvodnění (5)) zdá být s výše uvedenými pravidly v oblasti státní podpory neslučitelný. Vzhledem k tomu, že stejná podpora byla udělena v minulosti, Komise pochybuje, zda tato podmínka byla dodržena v případě podpory poskytnuté před oznámením.

4. ZÁVĚR

- 67) S ohledem na výše uvedené úvahy se Komise rozhodla zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU
- ohledně podpory, která byla protiprávně udělena před přijetím a oznámením tohoto rozhodnutí velkým podnikům na platby pojistného kryjícího škody na plodinách a hospodářských zvířatech způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy a škůdci rostlin, resp. chorobami zvířat, kvůli pochybnostem souvisejícím s předkládáním hypotetického srovnávacího scénáře a s dobou podávání žádostí, a
  - ohledně oznámeného režimu státní podpory SA.51501 (2019/NN) (ex-2018/N) – Česko, podpora pojištění pro velké podniky, kvůli pochybnostem souvisejícím s dobou podávání žádostí.
- 68) Pokud jde o výše uvedený závěr, Komise žádá Českou republiku, aby do jednoho měsíce od obdržení tohoto dopisu předložila své připomínky a poskytla veškeré informace, které by mohly pomoci tuto podporu posoudit. Žádá české orgány, aby příjemcům podpory neprodleně zaslaly kopii tohoto dopisu.
- 69) Komise České republice připomíná, že ustanovení čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie má odkladný účinek, a upozorňuje ji na článek 16 nařízení Rady (EU) 2015/1589, který stanoví, že od příjemce může být vyžadováno navrácení veškeré protiprávní podpory. Komise za tímto účelem bere na vědomí, že v několika případech již bylo zahájeno řízení o navrácení neslučitelné podpory, i když není jasné, zda je důvodem pro navrácení nedodržení definice malého a středního podniku (podle českých orgánů někteří příjemci udělené podpory nespĺňovali určitá povinná kritéria způsobilosti k poskytnutí podpory). Komise v tomto ohledu poznamenává, že v obdobném projednávaném případě české orgány uvedly, že důvodem k zahájení řízení o navrácení podpory byla skutečnost, že někteří příjemci nespĺňovali definici malého a středního podniku uvedenou v příloze I nařízení (EU) č. 702/2014⁽¹³⁾.
- 70) České orgány se vyzývají, aby poskytly seznam dotčených podniků a aktualizovaly informace o současném stavu již zahájených řízení o navrácení podpory. České orgány se dále žádají, aby poskytly informace o výši podpory, jež byla těmto podnikům poskytnuta.
- 71) Komise Českou republiku upozorňuje, že bude informovat zúčastněné strany prostřednictvím zveřejnění tohoto dopisu a jeho stručného shrnutí v Úředním věstníku Evropské unie. Všechny tyto zúčastněné strany budou vyzvány, aby do jednoho měsíce ode dne příslušného zveřejnění předložily své připomínky.

⁽¹³⁾ Viz rozhodnutí o zahájení řízení ve věcech SA.50787 (2019/NN) a SA.50837 (2019/NN).